

Handläggare:
Sara Östling
Telefon: 08-508 27 918**Till**
Idrottsnämnden

Underlag för budget 2017 med inriktning 2018 och 2019 för idrottsnämnden

Förslag till beslut

1. Förvaltningens förslag till underlag till budget 2017 med inriktning för 2018 och 2019 för idrottsnämnden godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Olof Öhman
Förvaltningschef

Ärendet

Enligt kommunallagen ska kommunens budget innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år, där budgetåret utgör periodens första år. Inför stadens centrala budgetberedning ska nämnderna därför lämna ett underlag för planering för år 2017 med inriktning för 2018 och 2019. Underlaget ska rymmas inom de planeringsnivåer som kommunfullmäktige beslutade om i samband med att budgeten för 2016 fastställdes. Förvaltningen redovisar i punktform, under respektive inriktningsmål, nämndens strategiska satsningar de kommande åren. Underlaget i övrigt beskriver trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar samt effekterna och eventuella behov av åtgärder utifrån detta.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för lednings- och verksamhetsstöd i samarbete med övriga avdelningar och stab. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp fredagen den 1 april 2016.

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	3
1.1 Ett Stockholm som håller samman.....	3
1.2 Ett klimatsmart Stockholm.....	3
1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm.....	3
1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm.....	3
2 Nämndens verksamhetsområde	4
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	11
3.1 Drift.....	12
3.2 Investeringar.....	18
3.2.1 Prioriteringsgrunder.....	23
3.2.2 Konsekvensanalys och risker	23
3.2.3 Måluppfyllelse.....	24
4 Övriga redovisningar	24
5 Lokalförsörjningsplan.....	26
5.1 Inledning	26
5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler	26
5.3 Kapacitetsbeskrivning	27
5.4 Förändringar i lokalbeståndet.....	28
5.5 Kostnadsutveckling.....	29
5.6 Effektiviseringsmöjligheter.....	29
5.7 Övrigt	30

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

1.1 Ett Stockholm som håller samman

- Alla stockholmare erbjuds goda möjligheter att utöva idrott och motion
- Besökare i stadens idrottsanläggningar känner sig trygga och säkra
- Stockholmarna upplever stadens idrottsanläggningar som välkomnande och attraktiva
- Fler stockholmare inspireras till att vara fysiskt aktiva
- Fler stockholmare kan vistas och motionera i naturen
- Föreningslivet upplever att det finns goda förutsättningar att verka i Stockholm
- Simkunnigheten är hög i Stockholm
- Stockholmarnas behov av idrott och motion tillgodoses i den växande staden
- Barn och unga upplever att stadens aktivitetsutbud är inspirerande och att det finns ett brett utbud nära dem

1.2 Ett klimatsmart Stockholm

- Idrottsnämnden arbetar systematiskt med en hållbar energianvändning
- Idrottsnämnden bidrar till en hållbar miljö
- Idrottsnämnden erbjuder en sund kemikaliehantering i stadens idrottsanläggningar
- Idrottsnämnden tillhandahåller en god miljö i stadens idrottsanläggningar för besökare och medarbetare

1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

- Idrottsnämndens verksamhet bedrivs effektivt och rymms inom tilldelad budget

1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm

- Flickor och pojkar har lika goda förutsättningar att idrotta och motionera i Stockholm
- Idrottsnämnden är en attraktiv arbetsgivare som erbjuder hälsofrämjande arbetsplatser
- Diskriminering motverkas i nämndens anläggningar och i verksamheter som stöds av idrottsnämnden
- Barn och unga har förutsättningar att idrotta och motionera i sin närmiljö
- Barn och ungas rättigheter respekteras och nämnden lever upp till barnkonventionen
- I stadens utegym, motionsspår och idrottsanläggningar behöver ingen känna rädsla för hot och våld
- Stockholmare med funktionsnedsättning har förutsättningar att delta i och tillgodogöra sig fritidsverksamheter
- Stockholmarna har inflytande över idrotts- och motionsmöjligheterna i staden
- Upphandlingar är kvalitetssäkrade och genomförs med beaktande av social och ekologisk hållbarhet

2 Nämndens verksamhetsområde

Ökad fysisk aktivitet – idrottsnämndens insatser för förbättrad folkhälsa

Ett av idrottsnämndens viktigaste styrdokument är Stockholms stads idrottspolitiska program som gäller 2013-2017. Det huvudsakliga målet i programmet är att staden i allmänhet och idrottsnämnden i synnerhet ska arbeta för att fler stockholmare ska bli fysiskt aktiva. Forskning visar att det finns tydliga kopplingar mellan regelbunden fysisk aktivitet och god hälsa. Ju fler barn, ungdomar och vuxna som idrottar eller motionerar regelbundet, desto större samhällsekonomisk vinst och desto bättre välmående för individen.

För att nå målet om en ökad fysisk aktivitet bland stockholmarna riktar sig stadens arbete särskilt till de grupper som i lägre utsträckning rör på sig. De grupper som är prioriterade enligt det idrottspolitiska programmet är ungdomar 13-20 år, särskilt flickor, flickor med utländsk bakgrund, personer med funktionsnedsättning samt barn och ungdomar med låg socioekonomisk bakgrund.

Ett viktigt redskap för att ta reda på vilka som är fysiskt inaktiva är forskningsprojektet Ung livsstil som genomförs i samarbete mellan idrottsförvaltningen och Stockholms universitet. Forskningsprojektet har en bred ansats kring ungdomars livssituation där bland annat hälsa, skola och fritid är inkluderat men med särskild tonvikt på hälsa och fritid. Genom Ung livsstil kan berörda nämnder få forskningsresultat på vad ungdomar gör på sin fritid men även önskemål på fritidsaktiviteter. För idrottsnämndens arbete är resultaten kring idrotts- och motionsvanor ett särskilt viktigt redskap när nämnden skapar möjligheter för fysisk aktivitet för barn och ungdomar.

Idrottsnämnden har tre huvudsakliga redskap för att få fler stockholmare att idrotta eller motionera. De är föreningsidrott, övrig organiserad idrott/motion samt spontant/eget idrottande. Nämnden stöttar föreningslivet genom att tillhandahålla lokaler samt genom bidragsgivning.

Ett av nämndens viktigaste uppdrag är att erbjuda kompletterande idrotts- och motionsverksamheter för de barn och ungdomar som av någon anledning inte deltar i föreningsverksamheten. Vid skapande av dessa aktiviteter är det viktigt att ungdomars önskemål speglas i innehållet och att målgruppen för aktiviteten är väl specificerad. Idrottsnämnden ska under de närmaste åren rikta in sig på så kallad öppen idrottsverksamhet eller drop-in idrott (det vill säga aktiviteter där deltagandet är öppet och fritt till låg eller ingen kostnad) i ytterstadsområdena. För att kraftsamla resurserna till de grupper som i störst utsträckning är fysiskt inaktiva, ska nämnden särskilt rikta verksamhet mot ungdomar från 13 år, framför allt flickor samt för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning.

Nämndens tredje redskap för ökad fysisk aktivitet är att främja spontanidrottandet, det vill säga det egenorganiserade idrottandet. Detta gör nämnden framför allt genom att erbjuda anläggningar för ändamålet, till exempel utegym, motionsspår, skridskobanor, bollplaner samt genom att informera om de idrotts- och motionsmöjligheter som staden erbjuder. Vid upprättande av spontanidrottsanläggningar är det av särskild vikt med ett jämställdhetsperspektiv då forskning visat att pojkar starkt dominerar spontanidrottsanläggningar utomhus (se till exempel Blomdahl, Elofsson, Åkesson – Spontanidrott för vilka?).

Utbudet i Stockholms stads simhallar ska speciellt locka de som är inaktiva och särskilt nämndens prioriterade grupper. Genom att erbjuda ingångsaktiviteter och särskilt kommunisera dessa är målet att fler ska bli fysiskt aktiva och uppleva utbudet som lockande.

Aktiviteter med en lämplig kom igång-nivå som riktas till nämndens prioriterade grupper ska i större utsträckning erbjudas i anslutning till skol- och arbetstid samt under helger. Utbudet bör komplettera privat verksamhet inom verksamhetsområdet. Trenden är även att de aktiviteter som riktar sig till enbart kvinnor i Skärholmen och Tensta gjort succé. Aktiviteterna för inaktiva ska ha lämplig nivå.

Kursutbudet i simhallarna riktat till ungdomar, särskilt flickor, och för de som har en funktionsnedsättning ska utökas. Dessa målgrupper har visat sig vara svåra att nå i utbudet. För detta krävs lokal samverkan och nätverkande. Särskilda insatser ska göras för att starta öppen verksamhet som riktar sig till flickor 13-19 år i socioekonomiskt svaga områden.

Kunder som kommer till anläggningarna med Fysisk aktivitet på Recept (FaR) fortsätter att öka och främst i stadens mest socioekonomiskt svaga områden. Att samverka och nätverka kring FaR har visat sig vara framgångsrikt och förvaltningen avser fortsätta att utveckla arbetet med FaR med prioritet i utsatta områden. All personal i simhallarna ska vara FaR-utbildade. Nytt för 2016 är FaR-utbildningar som riktar sig till aktivitetsledare för barn och unga. Simhallarna ska vara certifierade som FaR-arrangörer och samarbeta med vårdgivare i närområdet med prioritet på skolhälsoan.

De inspirationsdagar som erbjuds Stockholms gymnasieskolor, högre årskurser i högstadiet och särskolor fortsätter att genomföras i sim- och idrottshallar som ligger i ytterstaden. Eleverna får prova på simhallarnas utbud, förenings- och kulturaktiviteter. Det är särskilt viktigt att nå skolor med nyanlända elever och eventuellt även erbjuda dem egna prova på tillfällen med syfte att de sedan ska integreras i den ordinarie verksamheten.

Under somrarna har förvaltningen sedan ett par år tillbaka ett samarbete med ett antal stadsdelsförvaltningar kring verksamhet på strandbaden. Idrottsförvaltningen strävar efter att utöka samarbetet med fler stadsdelsförvaltningar för att öka säkerheten och arbeta förebyggande mot drunkning på strandbaden.

Inom skolsimmet är det extra viktigt att arbeta strategiskt och förebyggande. Samarbetet med utbildningsförvaltningen fortsätter med syfte att alla elever ska vara simkunniga. Det är viktigt att gemensamt samverka under hela grundskoletiden samt att alla elever ska få slutbetyg i ämnet Idrott och hälsa i årskurs 9. Avgörande för att lyckas med simkunnighetsuppdraget är att det finns en samordnare för simfrågor hos både idrotts- och utbildningsförvaltningen. Genom att fortsätta samarbeta även med föreningar kan simkunnigheten öka. En stor fördel är att det finns ett övergripande ansvar och helhetsgrepp kring simundervisning där insatser, uppföljning och statistik finns samlat.

Inom simskolan för allmänheten finns behov av att utöka simundervisningen för unga vuxna samt personer med funktionsnedsättning. Fortsatta utbildningsinsatser för att undervisa de prioriterade målgrupperna behövs. En utmaning de kommande åren är att bereda plats för bassängtid för både föreningsliv, allmänhet och simskoleverksamhet samtidigt som anläggningar stänger för renovering. Idrottsnämnden ser även ett behov av utökade möjligheter till simskola och gymkurser för nyanlända ungdomar.

Stadens stöd till föreningslivet

Föreningslivet har en viktig roll i folkhälsoarbetet. Det är där flest barn och ungdomar är fysiskt aktiva. Det gäller inte bara idrottsföreningar utan även scouter, invandrarföreningar och andra föreningar som aktiverar sina medlemmar. Ungefär hälften av stadens barn och ungdomar

mar är aktiva i föreningslivet. Det kontanta stödet till barn- och ungdomsföreningar är under 2016 drygt 65 miljoner kronor.

Barn och ungas deltagande i föreningslivet har förändrats genom åren. Forskningsstudien Ung livsstil visar att barn idag börjar tidigare i organiserad föreningsidrott jämfört med i mitten på 1980-talet. Samtidigt slutar ungdomarna tidigare och antalet tonåringar inom idrotten minskar. Skälen till att ungdomar lämnar tidigare tyder enligt forskarna på en mättnad på organiserad schemalagd träning. Idrottsförvaltningen ser därför betydelsen av att i samarbete med föreningslivet utveckla strategier för att få ungdomar att fortsätta vara fysiskt aktiva. Det handlar om att finna aktiviteter som lockar ungdomar som inte vill tävla och som mer spontant vill utöva idrott och motion. Idrottsrörelsen har antagit en verksamhetsinriktning som bland annat ska motverka förlusten av medlemmar i tonåren. Detta ska ske genom flera alternativ för motionsidrott i föreningsform.

Idrottsförvaltningen har påbörjat ett samarbete med Sisu Idrottsutbildarna med syfte att stödja insatser för att rekrytera, utbilda och stödja unga ledare. Särskilt viktigt är det att samarbeta med de idrotter och föreningar som når många ungdomar. En större satsning på unga ledare ska genomföras tillsammans med de regionala förbunden för handboll, innebandy och basket. Faller verksamheten väl ut kan den fortsätta samt spridas till andra idrotter.

I några stadsdelsnämndsområden med svag föreningsaktivitet är det mycket svårt att få personer att vilja vara ledare eller delta i styrelsearbetet. Där planerar förvaltningen att tillsammans med Sisu Idrottsutbildarna arbeta med ett antal föreningar för att försöka stärka deras organisation.

Projektbidraget idrottsbonus ger föreningslivet möjlighet att skapa verksamheter som utgår från vad de fysiskt inaktiva önskar. Prioriterade målgrupper är äldre tonåringar, flickor med annan etnisk bakgrund samt personer med funktionsnedsättning i alla åldrar. Strategier för hur projekt ska lyckas har utarbetats sedan 2012 då idrottsbonusen infördes. Under senare år kan förvaltningen konstatera att projekt som vänder sig med önskade aktiviteter till äldre tonår-flickor med annan etnisk bakgrund lyckas bäst med att nå fysiskt inaktiva. Under kommande år ska förvaltningen genom idrottsbonus uppmuntra föreningslivet att arbeta mer med personer med funktionsnedsättning och de hinder som finns för deltagande. Förvaltningen ska söka efter föreningar som har förutsättningar och strategier för detta. Under kommande år vill förvaltningen att bidraget ska utvecklas med rutiner, stöd till projekten och framgångsrika strategier för att nå målet med stödet så att projektbidraget kan utökas.

Föreningar som får ekonomiskt stöd från staden ska aktivt arbeta för att motverka all form av diskriminering, mobbning och kränkande behandling. Idrottsförvaltningen ska tillsammans med Stockholms Idrottsförbund hitta former för att öka medvetenheten och kunskapen i föreningarna om detta.

Idrottsförvaltningen ska se över formerna för föreningsavtal och utveckla uppföljningen av såväl föreningsdrivna anläggningar som upphandlad verksamhet. Respektive anläggning får en egen matris som kommer underlätta uppföljningen i framtiden. Förvaltningen ska även fortsätta med upphandling av ramavtal.

Föreningsaktiviteter för nyanlända flyktingar

Den stora invandringen under förra året ledde till ett stort engagemang i många föreningar. Idrottsnämnden har fungerat som en länk mellan ankomstboenden och föreningar som velat

erbjuda aktiviteter till nyanlända. Under vintern har ankomstboendena ersatts av mer långsiktiga asylboenden i takt med att invandringen minskat. Idrottsnämnden bedömer att det finns anledning att ha beredskap för att invandringen kan öka samt att den utvecklingen kan pågå under ett antal år. Därför ska nämnden avsätta resurser i sin bidragsbudget under de kommande åren.

Ett samarbete med Stockholms Idrottsförbund och specialdistriktsförbunden för lagidrotterna fotboll, ishockey, handboll, innebandy och basket har inletts. Det ska underlätta för föreningar och nyanlända att hitta varandra och ge föreningarna ekonomisk möjlighet att genomföra aktiviteter. Idrottsnämnden bidrar med lediga tider på anläggningar och bidrar till kostnader för ledararvoden. Målet med aktiviteterna är att de nyanlända ska hitta en väg in i det svenska samhället genom föreningslivet och att öka medlemsantalet för föreningarna. Idrottsnämnden bidrar även direkt till ett antal föreningar som inte ingår i samarbetet med Stockholms Idrottsförbund. Ambitionen är densamma, med integration av nyanlända och ett ökat medlemsantal för föreningarna.

Ökad fysisk aktivitet i ytterstadsområden

Idrottsnämnden har under flera år aktivt deltagit i det arbete som bedrivits i de stadsdelsnämndsområden som tidigare benämndes som visionsområden (Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby, Enskede-Årsta-Vantör och Farsta). Nämnden kommer fortsättningsvis att vara aktiv i arbetet med de av Kommissionen för ett hållbart Stockholm utpekade sju stadsdelsnämndsområdena.

Under 2015 inledde idrottsnämnden en särskild satsning i Järvaområdet i samarbete med de två berörda stadsdelsnämnderna samt utbildningsnämnden. Satsningen innebär att de positiva delarna från det tidigare Järvalyftet idrott tagits tillvara och samarbetet mellan förvaltningarna hålls ihop av en idrottskoordinator anställd av idrottsförvaltningen. Arbetet har hittills varit inriktat på kartläggning av befintliga verksamheter och kommer framöver att koncentreras på att utveckla dessa och skapa nya aktivitetstillfällen för främst flickor i tonåren samt ungdomar med funktionsnedsättning.

Sedan 2012 deltar förvaltningen även aktivt i arbetet utifrån kommunfullmäktiges beslut om att profilera Farsta stadsdelsnämndsområde mot idrott och hälsa. Detta är ett gemensamt beslut för flera nämnder där stadsdelsnämnden, idrottsnämnden och utbildningsnämnden samarbetar kring framför allt aktiviteter. Det finns flera exempel på aktiviteter som skapats, bland annat Farsta Sports camp, tider i idrottshallar för samtliga fritidsgårdar, Hälsans dag och fritidsverksamhet under sommaren vid Sköndalsbadet. Idrottsförvaltningen ska under de närmaste åren fortsätta sina åtaganden i Farsta.

Idrottsförvaltningen arbetar sedan en tid tillbaka med att utveckla Rågsveds bollplan till en mångfacetterad aktivitetsyta. Detta arbete sker i samarbete med stadsdelsförvaltningen, bostadsbolagen, utbildningsförvaltningen och lokalt föreningsliv. Ett arbete med Vårbergs IP har även inletts för att utveckla och förnya idrottsplatsen och detta arbete sker i samarbete med stadsdelsförvaltningen och upphandlade fritidsverksamheter. För att stärka ytterstadsdelarna ska idrottsnämnden de kommande åren söka ytterligare samarbete framför allt med Enskede-Årsta-Vantörs och Skärholmens stadsdelsnämnder för att få fler invånare i dessa områden fysiskt aktiva. Idrottsnämndens målgrupper i dessa områden är framför allt ungdomar 13-19 år, särskilt flickor. Idrottsnämnden ska även delta i stadsdelsnämndernas kommande arbete med de lokala utvecklingsplanerna.

Fritid för personer med funktionsnedsättning

Fritidsutvecklarna är ett uppdrag inom idrottsnämnden för att utveckla och främja att det allmänna kultur- och fritidsutbudet blir tillgängligt för vuxna personer, främst med intellektuell funktionsnedsättning, som bor i gruppbostad. Nämnden stöttar olika föreningar, studieförbund, organisationer och kulturinstitutioner för att erbjuda ett brett och tillgängligt utbud.

Idrottsförvaltningens och Stockholms universitets genomförda tidsstudie, "Fritiden för personer i gruppbostad- en tidsstudie av personer med en intellektuell funktionsnedsättning" visar att en stor del av den fria tiden ägnas åt stillasittande aktiviteter. Lågintensiva aktiviteter, promenader samt fysisk aktivitet utgör endast fem procent av tiden. Förvaltningen ska fortsätta arbetet för ett bredare motionsutbud. Utöver det ska förvaltningen verka för att bryta själva stillasittandet genom att stötta kultur- och fritidsaktörer och personal på gruppbostadserbjuda alternativ till stillasittande aktiviteter. Förvaltningen ska även undersöka hur målgruppen kan få mer stöd i processen från att få information om en aktivitet till att vara delaktig där aspekter som transport, ledsagning, tillgänglig information och stöd av omgivningen är viktiga för att ha en aktiv fritid.

Tidsstudien visar att 50 procent av de som bor i gruppbostad inte tar del av vare sig det organiserade kultur- och fritidsutbudet eller gör oorganiserade fritidsaktiviteter utanför eller i bostaden. Förvaltningen undersöker genom intervjustudier vad som krävs för att nå de som helt står utanför det organiserade kultur- och fritidsutbudet och kommer framöver att stötta olika aktörer att erbjuda tillgängliga aktiviteter utefter de behov som finns. Idrottsförvaltningen följer utvecklingen av vilka personer som får insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och strävar efter att anpassa fritidsutvecklingen efter detta.

Förvaltningen får projektmedel från Digital förnyelse för att tillgängliggöra informationen om kultur- och fritidsutbudet för att personer som har insatser enligt LSS ska kunna ta till sig information självständigt och utifrån sina förutsättningar främst genom surfplattor. Arbetet med en förstudie avslutas under året och fortsätter med en ny ansökan för byggandet av en lösning som har arbetsnamnet "Fritidsappen". Detta arbete beräknas pågå under ett till två år.

Fritid för alla är ett uppdrag från kommunfullmäktige sedan 2008 som går ut på att samordna och utveckla fritidsaktiviteter för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Under hösten 2015 utvärderades Fritid för alla av en extern utvärderare. Utvärderingen beskriver att uppdraget har genomförts till viss del enligt kommunfullmäktiges beslut. Idrottsnämndens samordningsuppdrag har genomförts enligt beslutet men för att arbetet ska få ökad effekt krävs i flera fall en bättre förankring på strategisk nivå både centralt i staden och i stadsdelsnämnderna. Idrottsförvaltningen kommer utifrån utvärderingen att ta fram en utvecklingsplan tillsammans med stadsledningskontoret och berörda förvaltningar för fortsatt arbete med Fritid för alla.

Fritidsnätet är en webbplats som samlar ett fritidsutbud för personer med funktionsnedsättning i Stockholms län. I dagsläget är det 19 kommuner och Stockholms läns landstings enhet Habilitering & Hälsa som är med i samarbetet. Idrottsförvaltningen avser att fortsätta driva och utveckla Fritidsnätet.

Program supporter

Program supporter är stadens namn på det arbete som bedrivs för trygghetsskapande arbete i samband med elitidrottsevenemang inom framför allt fotboll och ishockey. Idrottsnämnden

ansvarar för samordningen av arbetet som i övrigt består av fältassistenter från tio av fjorton stadsdelsnämnder. I arbetet med Program supporter ser staden att rekryteringen till de grupperingar som utövar våld i samband med matcher tenderar att minska bland ungdomar som bor i Stockholms stad. Det är idag få ungdomar i högstadieåldern som ansluter sig till grupperingarna, däremot finns det problematik kvar bland ungdomar i gymnasieåldern. Program supporter ska därför under de kommande åren fortsätta det framgångsrika arbete som bedrivits med högstadieungdomar och samtidigt rikta in sig på gymnasieungdomar.

Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

Idrottsnämnden strävar efter att nämndens resurser ska fördelas jämnt mellan flickor och pojkar respektive män och kvinnor. I barn- och ungdomsgruppen är könsfördelningen bland de fysiskt aktiva idag ungefär 60 procent pojkar och 40 procent flickor, med större könsskillnader i ytterstadsområdena. Samtidigt som nämnden strävar efter att öka andelen fysiskt aktiva stockholmare totalt krävs riktade insatser mot flickor som idag inte idrottar/motionerar. För att nå flickor i större utsträckning arbetar idrottsnämnden efter två spår. Det ena är att i större utsträckning möta flickors önskemål om idrott/motion och det andra är att bereda flickor plats i de idrotts-/motionsformer som idag domineras av pojkar. I de satsningar som nämnden genomför ska jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv vara närvarande.

För att synliggöra hur nämndens resurser fördelas mellan pojkar/män och flickor/kvinnor använder förvaltningen i den utsträckning det är möjligt könsuppdelad statistik. Idrottsnämnden fortsätter att redovisa en könsuppdelad investerings- och reinvesteringsbudget. Idrottsnämnden redovisar även utfallet för föreningsbidraget aktivitetsstöd ur ett könsperspektiv.

Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

Idrottsnämnden beaktar barnperspektivet och ska säkerställa barnens rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention. Barnchecklistan som används när beslutsunderlag tas fram och vid verksamhetsplanering ska förtydligas och användas mer. Farsta sim- och idrottshall gör en barnkonsekvensanalys på en öppen verksamhet för elever i grundsärskolan. Barnkonsekvensanalyser görs också i samband med planering av nya simhallar och idrottshallar. Ett exempel är planering av Kristinebergshallarna där elever i närliggande skolor medverkar.

Nämnden arbetar tillsammans med idrottsrörelsen för att aktivt motverka alltför tidiga elitsatsningar och arbetar strategiskt för att barn inte ska fara illa.

Förvaltningen medverkar i stadens satsning på att stärka ungas organisering, ett arbete som drivs av stadsdelsförvaltningarna samt rådet för mänskliga rättigheter och demokratiutveckling. Förvaltningen deltar även aktivt i arbetet med att skriva ett nytt program för barns rättigheter i staden.

Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

Inom idrottsnämndens verksamhetsområde är föreningslivet en viktig samarbetspartner. En stor del av nämndens investeringar och hela bidragsgivningen vänder sig till föreningslivet. Såväl idrottsrörelsen som övrigt föreningsliv är dock självständiga rörelser och formulerar sina egna strategidokument. Det gör att staden inte kan styra verksamheten på samma sätt som egna eller upphandlade verksamheter. I stora delar är dock stadens, idrottsrörelsens och det

övriga föreningslivets strategiska mål liknande eller identiska. Ett verktyg som bör användas för att leva upp till kommunfullmäktiges mål om mänskliga rättigheter och diskriminering är utbildning och samarbete med befintliga regionala förbund. På så sätt kan idrottsnämnden förmedla ett starkare budskap ända ut till "gräsrotterna" i föreningarna. Det är en utmaning, inte minst för idrottsrörelsen, att forma de lokala verksamheterna enligt de centrala styrdokumenten.

Idrottsnämndens reviderade etiska riktlinjer tydliggör varje medarbetares ansvar i frågor som rör diskriminering och trygghet för såväl besökare som personal. Under perioden 2016-2018 ska utbildningar som uppföljning av riktlinjerna genomföras.

Stockholm – en attraktiv friluftsstad

Stadens invånare har god tillgång till grönområden i form av parker, skog och skärgård varav flera naturskyddsområden. De motions- och skidspår staden förvaltar är mycket uppskattade och viktiga inslag för fysisk aktivitet och vardagsmotion. Genom att uppföra fler utegym vill staden inspirera fler stockholmare att bli mer fysiskt aktiva. För att möjliggöra för fler att få tillgång till motions- och skidspår planeras ett nytt motionsspår i Lövsta samt anläggande av ett konstsnöspår i Ågesta friluftsområde. En fortsatt utveckling av spåren runt Hellasgården och anslutningsmöjligheter mellan Björkhagen/Kärrtorp till Hellasgården är en efterfrågad utveckling.

Som en följd av det lyckade värdskapet för världscupen i parallellslalom görs fortsatta investeringar i främst tillgänglighet och belysning av barnbacken men även av resterande backar i Hammarbybacken.

Båtsporten i Stockholm är ett av idrottsnämndens ansvarsområden. Kommunfullmäktige fastställde 2014 en ny policy för fritidsbåtlivet. Detta innebär bland annat att nya långsiktiga avtal med fritidsbåtsklubbarna nu kan tecknas. Avtal som delvis har en ny inriktning och som bland annat innebär en högre tillgänglighet till båtklubbssområden för fler än båtägare. Behovet av fler båtplatser är mycket stort i Stockholm med flera tusen stockholmare i kö. Det är i detta sammanhang angeläget att förvaltningen medverkar i stadens plan- och planeringsprocesser för byggande utmed Stockholms strandlinjer.

Miljö och energi

Stadens ökade miljöambitioner inom energi, vatten, kemikalier och avfall medför också ett ökat arbete för verksamheterna bland annat med effektiviseringar och uppföljningar.

Under de kommande tre åren ska förvaltningen fullfölja sitt arbete inom energiområdet enligt idrottsnämndens plan som fastställdes för 2013 - 2019. Energiplanen beskriver idrottsförvaltningens löpande arbete för bättre energianvändning och minskade koldioxidutsläpp från idrottsanläggningarna.

I stadens vattenarbete, för en bra kemisk och ekologisk vattenstatus, är båtarna en del av föroreningsproblemen. I samråd med miljöförvaltningen och båtorganisationerna fortsätter miljöinvesteringarna i latrintömningsstationer på strategiska platser, för att möta de nya lagkrav som trädde i kraft under 2015. Ett särskilt fokus kommer att läggas på inventering och uppföljning av giftiga båtbottnfärger. I samverkan med miljöförvaltningen kommer främst inriktning på båtar i Mälaren att prioriteras. Att få flertalet båtar giftfria genom exempelvis blästring kommer ställa stora krav på både förvaltningen och de enskilda klubbarna.

Nämnden svarar för en utveckling av fisketrappor och biotopvård, det vill säga en utveckling av vattenområdena avseende rekreation, biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Nämnden anlägger också groddammar runt om i staden för att säkra groddjurens fortlevnad. Arbetet fortsätter och finansieras med hjälp av volontärer, uppdragstagare och extra medel från EU:s fiskerifond.

Säkerhet

Den stora tillströmningen av flyktingar har medfört att många som är ovana vid simhallsmiljön besökt stadens simhallar. För att kunna upprätthålla trygga och säkra simhallar har bemanningen utökats kraftigt den senaste tiden och bedömningen är att behovet kommer att fortsätta. Under våren 2016 ska idrottsförvaltningen genomföra noggranna analyser för simhallarna i syfte att optimera bemanningen utifrån den förändrade riskbilden.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Nämndens ekonomiska situation påverkas i hög utsträckning av följande faktorer: simhallarnas besöks- och intäktsutveckling, utveckling av intäkterna för planhyror, ökat underhållsbehov i anläggningarna samt investeringar som medför driftstörningar och ökade drifts- och lokalkostnader.

De senaste åren har simhallarnas intäktsutveckling stabiliserats för att därefter minska med cirka 23,1 mnkr mellan 2012-2015. En del av minskningen beror på att anläggningar är och har varit stängda för renovering. Detta tillsammans med ökade underhålls- och driftkostnader till följd av allt äldre anläggningar gör det svårt att finansiera nya anläggningar, satsningar på prioriterade målgrupper samt budgeteffekter av planerade och oplanerade driftstopp. När befolkningen växer ökar kraven på både nya anläggningar och utökad verksamhet i befintliga anläggningar.

Under budgetperioden kommer Åkeshovs sim- och idrottshall, Forsgréniska badet och GIH-badet att vara stängda samtidigt under en längre tid för renovering. Ombyggnationerna ökar trycket på övriga simhallar utan att antalet kunder ökar totalt sett. Detta innebär en stor negativ inverkan på idrottsnämndens driftbudget under 2017-2019.

Förvaltningen gör bedömningen att trycket på de simhallar som är öppna kommer att öka under budgetperioden och att bemanningen därmed måste förstärkas för att garantera säkerheten. Detta beror till exempel på att några simhallar är stängda för renovering samtidigt som allt fler personer som är ovana vid simhallsmiljön besöker anläggningarna.

Det finns en stor efterfrågan på nya idrottshallar framöver. Under 2017-2019 beräknas sex nya idrottshallar tas i drift. Därutöver kommer exempelvis nya konstgräsplaner driftsättas under perioden.

Hyreskostnaderna utgör en väsentlig del av nämndens budget och har därmed stor påverkan på de ekonomiska förutsättningarna. Utvecklingen av hyreskostnaderna påverkas till stor del av den beslutade investeringsvolymen för nybyggnation och upprustning. Nämndens kostnad för hyror beräknas öka med relativt stora belopp under budgetperioden.

Nuvarande budgetmodell, där idrottsnämnden främst kompenseras för hyror till följd av investeringar inom fastighetsnämndens budget för idrottsinvesteringar, försvårar eller omöjliggör att idrottsnämnden hyr från andra parter när intressanta objekt dyker upp från företag och

andra fastighetsägare. Även andra exempel kan nämnas såsom hallar från Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) och GIH-badet från Akademiska hus, där en hyresökning har aviserats efter renoveringen. En mer flexibel budgetmodell vore önskvärd för att förhindra att, för staden bra ekonomiska lösningar, väljs bort.

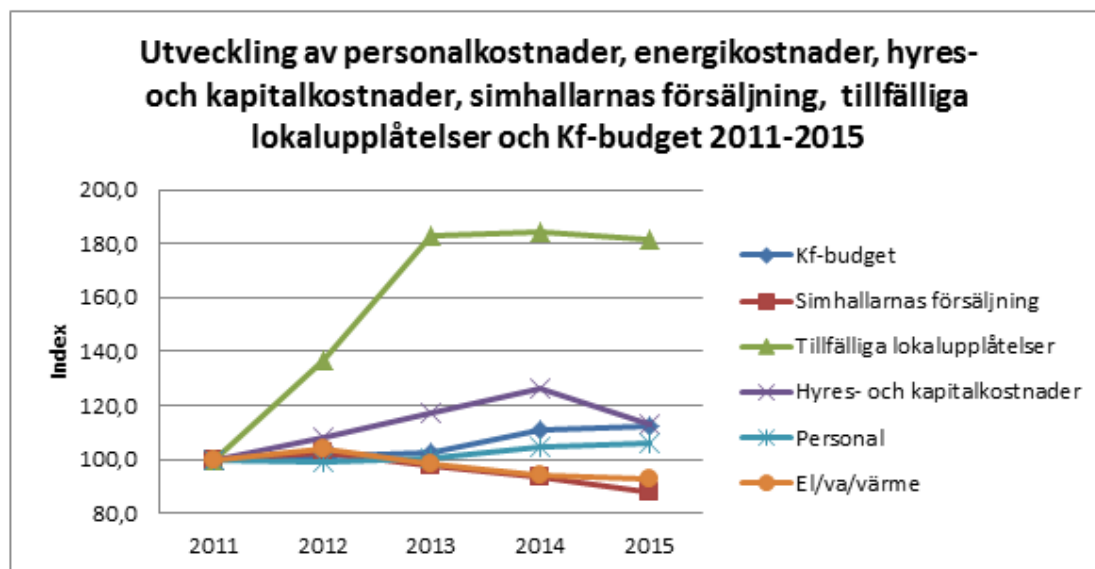
Flera nya anläggningar kommer att driftsättas respektive öppna på nytt efter renovering under budgetperioden, vilket ökar behovet av nyinvesteringar i maskiner och inventarier samtidigt som behovet av reinvesteringar i befintligt bestånd kvarstår. Även inom friluftsverksamheten finns ett stort investeringbehov om invånarnas efterfrågan på motionsspår, skidspår med mera ska uppfyllas. Idrottsnämnden ser således ett stort behov av en utökad budget för investeringar i maskiner, inventarier och friluftsverksamhet, men detta under förutsättning att nämnden får kompensation för kapitalkostnader.

Idrottsnämnden ansvarar för inre underhåll och underhåll av tekniska installationer som vattenrenings- och kylanläggningar. Underhållsbehovet i anläggningarna är fortsatt mycket stort. Förvaltningen bedömer att underhållsnivån under budgetperioden bör utökas för att nödvändiga åtgärder i de äldre anläggningarna ska kunna genomföras.

3.1 Drift

Intäkts- och kostnadsutveckling 2011-2015

Diagrammet och tabellen nedan visar utvecklingen under åren 2011-2015 för personalkostnader, energikostnader, simhallarnas försäljningsintäkter, hyres- och kapitalkostnader och tillfälliga lokalupplåtelser jämfört med kommunfullmäktiges budget.

Mnkr

Intäkt-/kostnadsslag*	2011	2012	2013	2014	2015
Kf-budget	529,8	536,7	543,6	587,8	595,7
Simhallarnas försäljning	159,0	162,9**	154,8	149,0	139,8
Tillfällig lokalupplåtelser	53,5	73,3	97,9	98,8	97,1
Hyres- och kapitalkostnader	281,1	304,2	329,1	354,5	317,1
Personal	213,7	211,0	214,7	223,0	226,6
El/va/värme	82,3	85,6	80,9	77,5	76,2

* I simhallarnas försäljning ingår försäljning av årskort, engångskort, rabattkort varor, kurser, simskola m.m. Tillfälliga lokalupplåtelser består mest av planhyror.

** Värdet för 2012 är justerat med 27,7 mnkr jämfört med bokslut 2012 för den periodisering som gjordes för att åren ska vara jämförbara.

Den stora ökningen av planhyror 2012 och 2013 beror främst på det ökade intäktskravet i kommunfullmäktiges budget till följd av införandet av självkostnadshyror för skolor. En del av ökningen beror även på intäkter av planhyror för nya idrottshallar. Minskningen av hyreskostnader 2015 jämfört med 2014 beror främst på införandet av komponentredovisning.

Under den senaste tioårsperioden har investeringarna i nya konstgräsplaner varit stor och ett stort antal planer har tillkommit. Om en konstgräsplan underhålls ordentligt med granulat förväntas livslängden öka med 25 procent enligt Svenska Fotbollförbundet, det vill säga en uppgradering av konstgräsmattor behöver ske mer sällan och satsningar på andra idrottsinvesteringar kan prioriteras. Påfyllning av granulat kostar cirka 0,1 mnkr per år och konstgräsplan. Detta innebär en årlig kostnad om cirka 8 mnkr för att upprätthålla underhållet av konstgräsplaner och öka deras livslängd.

Driftbudgetkonsekvenser av pågående och planerade investeringar (exklusive hyreskostnader till fastighetskontoret)

Kostnader och intäkter under budgetperioden kommer att öka som en följd av investeringar i

nya idrottshallar, konstgräsplaner med mera.

Under 2016 beräknas två nya hallar tas i drift och under budgetperioden 2017-2019 beräknas sex nya idrottshallar (inklusive en gymnastikhall) tas i drift. Totalt beräknas de nya hallarna 2017-2019 medföra ökade årliga driftkostnader om 4,8 mnkr netto när alla är färdigställda.

Två nya konstgräsplaner och några nya omklädningsbyggnader kommer att driftsättas under budgetperioden enligt nu gällande investeringsplanering. Tillkommande driftkostnader (skötsel) och intäkter för de nya konstgräsplanerna totalt beräknas till 0,4 mnkr respektive 0,2 mnkr årligen när alla är färdiga.

Tidigare beslut om en skridsko- och bandyhall i Tallkrogen har upphävts och istället planeras en skridsko- och bandyhall på Gubbängens IP, som planeras tas i drift 2018. Driftbudgeteffekterna är inte inkluderade i detta budgetunderlag (*bilaga 2*) eftersom det är osäkert hur driftkostnaderna kommer påverkas och från och med när. Detta kommer att preciseras i kommande inriktningsbeslut och läggas in i kommande budgetunderlag för 2018-2020. Samma sak gäller för Järvabadet, som enligt nuvarande investeringsplan ska öppna 2018. För den tidigare planerade skridsko- och bandyhallen i Tallkrogen beräknades kostnaderna öka med 7 mnkr och intäkterna med 0,7 mnkr.

Utvecklingen av simhallsintäkterna, som har stor inverkan på nämndens ekonomi, påverkas av planerade ombyggnationer men även av oplanerade åtgärder till följd av allt äldre anläggningar. Ombyggnationerna ökar trycket på övriga simhallar utan att antalet kunder ökar totalt sett. Under den tid sim- och idrottshallarna är stängda för renovering påverkas både intäkter och kostnader mycket. Tabellen nedan visar beräknad effekt på intäkter och kostnader 2017-2019 till följd av planerad stängning av anläggningar på grund av upprustning.

Mnkr

	Beräknad effekt, ombyggnad		
	2017	2018	2019
Förändring intäkter	-25,6	-19,1	-11,8
<i>varav:</i>			
Forsgrenska	-15,9	-16,3	-11,5
GIH	-4,6	-2,5	-0,3
Åkeshov/Nälsta	-5,1	-0,3	0,0
Förändring kostnader	-14,8	-11,6	-6,3
<i>varav:</i>			
Forsgrenska	-7,8	-8,2	-4,9
GIH	-4,8	-3,4	-1,4
Åkeshov/Nälsta	-2,2	0,0	0,0
Förändring nettokostnad	10,8	7,5	5,5

Enligt investeringsplanen kommer Åkeshovs sim- och idrottshall vara stängd för upprustning under cirka två år till och med augusti 2017. Forsgrenska badet kommer vara stängt från sommaren 2016 till sommaren 2019. Därutöver kommer GIH-badet att vara stängt från sommaren 2016 till sommaren 2018.

Kalkylen i ovanstående tabell baseras på att försäljningen för Åkeshovs sim- och idrottshall minskar med cirka 80 procent under stängningsperioden och att försäljningen för GIH-badet

respektive Forsgrénsska badet minskar med 90 procent, resterande bortfall beräknas öka intäkterna hos andra simhallar. Intäkterna för simskola och skolsim för Åkeshovs sim- och idrottshall beräknas inte minska tack vare överbyggnaden av Nälstabadet, dit viss verksamhet flyttats. Även kostnaderna för personal, energi och övrigt beräknas minska under tiden för ombyggnad. För GIH-badet minskar även hyreskostnaden. Däremot tillkommer kostnader för Nälstabadet som under ombyggnationen är öppet året runt med hjälp av en tärtlösning. När flera simhallar är stängda samtidigt blir det svårare att behålla intäkter samt sänka kostnader.

När upprustningen av Åkeshovs sim- och idrottshall är färdig och anläggningen åter är i full drift beräknas, utöver den ökade hyreskostnaden, intäkter för försäljning av årskort, engångsbiljetter, simskola med mera öka med cirka 0,6 mnkr, vilket motsvarar cirka 5 procent av normal volym. Om en barnpool tillkommer kommer intäkterna troligen att öka ännu mer. Personalkostnaderna beräknas öka med cirka 0,9 mnkr och övriga kostnader med 0,2 mnkr till följd av den nya bassängen och beräknad kundökning. Ökningen av energikostnaderna till följd av den tillkommande 25-metersbassängen, en ytterligare undervisningsbassäng och utökad vattenrening beräknas bli 0,3-1,4 mnkr per år.

I ovanstående tabell anges endast effekten under beräknad stängningstid.

Under hösten 2017 får nämnden ökade kostnader för Nälstabadet med cirka 2,5 mnkr och därefter med 5,9 mnkr per år i och med att det fortsätter att vara överdäckt i minst fem år för att även kunna användas som ersättning vid eventuell upprustning av Vällingby sim- och idrottshall. Även intäkterna under somrarna beräknas vara lägre under tiden då badet är överdäckt.

I *bilaga 1* redovisas beräknade driftbudgetkonsekvenser av investeringar mer detaljerat.

IT-kostnader

Förvaltningen ansvarar för flera egna verksamhetssystem/e-tjänster, bland annat Stockholms stads näst största e-tjänst Aktivitetsbokningen. Flera är verksamhetskritiska. Vid till exempel avbrott i kassa- och entrésystemet medför det ett direkt intäktsbortfall, utöver bristande service till medborgarna. Flera av verksamhetssystemen, till exempel systemet för bokning av anläggningar och föreningsstöd, har omfattande utvecklingsbehov avseende kvalitetssäkring och modernisering.

Förvaltningen kommer under 2016 att delta i en gemensam upphandling av ett boknings- och bidragssystem. Upphandlingen drivs av Sveriges kommuner och Landsting. Införandet kommer sannolikt påbörjas under senare delen av 2017 och slutföras 2018.

Kassa- och entrésystemet som används på förvaltningens simhallar är i behov av att förnyas. Systemet bygger på gammal teknik och fungerar undermåligt i stadens spridda nätverk. Under 2016 har ett samarbete inletts med kulturförvaltningen och visningsenheten i stadshuset för att se vilka möjligheter det finns att göra en gemensam upphandling.

Aktivitetsbokningen behöver anpassas till stadens nya e-tjänsteplattform 3.0. Detta är ett omfattande arbete som ska ske 2017 och påverkar samtliga e-tjänster i plattformen.

En uppskattning av kostnaderna för ovanstående är 15-25 mkr under åren 2017-2019.

Kostnader för ersättning till skolor för uthyrning av skolidrottshallar

Ett samarbete pågår med utbildningsförvaltningen och SISAB för att tillgängliggöra fler skol-

idrottshallar för idrottsverksamhet efter skoltid. De ekonomiska incitamenten för skolorna samt hur ansvar för drift och investeringar ska fördelas har setts över. Förvaltningen kommer under våren 2016 ta fram en rapport till nämnden där bland annat nedstående förslag kommer beskrivas utförligare och motiveras.

För att skapa en effektivare administration av skolersättningen och kanske en mer rättvis fördelning mellan skolorna föreslår idrottsförvaltningen att ansvaret och nuvarande budgetmedel om cirka 4,4 mnkr för skolersättningen förs över till utbildningsförvaltningen. Idag ersätts skolorna med 100 kr per uthyrd timme. För skolor med kortlås är ersättningen 50 kr per timme eftersom idrottsförvaltningens enhet för ambulerande tillsyn sköter tillsynen för dessa hallar. Ersättningen ska täcka skolornas merkostnader för till exempel personal (vaktmästare), städning och slitage.

Både idrottsförvaltningen och utbildningsförvaltningen gör bedömningen att ovanstående ersättningsnivå är för låg och inte ger några incitament för skolorna att hyra ut idrottshallarna. Detta gäller framför allt de skolor som annars inte skulle ha någon kvällsvaktmästare.

Förvaltningarnas uppfattning är att en ersättningsnivå som skulle täcka skolornas kostnader uppgår till cirka 10-15 mnkr och anser därför att anslaget i stadens budget för skolersättning bör ökas. Förvaltningen förespråkar att anslaget samtidigt flyttas till utbildningsförvaltningen och nuvarande modell med timersättning tas bort. Detta skulle innebära att utbildningsförvaltningen ta hänsyn till respektive skolas merkostnader direkt i budgetfördelningen vilket kan ge en rättvisare fördelning och bättre planeringsförutsättningar än om skolorna ersätts i efterhand.

Hyreskostnader

Hyreskostnaderna för anläggningar 2016 beräknas bli 302,4 mnkr. Huvuddelen av idrottsanläggningarna hyrs från fastighetsnämnden och kostnadsutvecklingen påverkas i hög utsträckning av den investeringsvolym som beslutas för nybyggnation och upprustning av anläggningar och av fastighetsnämndens kostnader för underhåll och drift. Hyreskostnaden till fastighetsnämnden uppgår under 2016 till totalt 271,9 mnkr (inklusive 11,3 mnkr för Forsgrénska badet och Sjöstadshallen). Därutöver tillkommer 30,5 mnkr för externt inhyrda anläggningar.

Enligt fastighetskontorets beräkningar ökar idrottsnämndens hyreskostnader, exklusive Forsgrénska badet och Sjöstadshallen, från 268,7 mnkr 2016 till 271,2 mnkr 2017, 313,5 mnkr 2018 och 316,3 mnkr 2019. Det innebär en sammanlagd ökning av berörda hyror med 47,6 mnkr under budgetperioden.

Huvuddelen av ökningen avser ökade kapitalkostnader för pågående projekt och planerade projekt som avslutas under perioden. Utöver kapitalkostnaderna, innebär hyresunderlaget ökade kostnader om 4,5 mnkr på grund av ökade overheadkostnader för nya ytor samtidigt som driftkostnaderna för befintliga anläggningar beräknas minska under perioden. Det planerade underhållet beräknas kosta 6,2 mnkr för respektive år.

Därutöver tillkommer en ökad hyreskostnad med 12 mnkr per år för Forsgrénska badet efter att det är renoverat.

För externt inhyrda anläggningar beräknas endast normal indexuppräkning. Akademiska Hus hyr idag ut GIH-badet till idrottsnämnden samt till gymnastik- och idrottshögskolan. I och med upprustning och renovering av GIH-badet kommer hyreskostnaden totalt att öka med 3,9

mnkr per år. Av denna ökning beräknar idrottsförvaltningen att gymnastik- och idrottshögskolan står för minst 0,6 mnkr då de blir en andrahandshyresgäst. Akademiska Hus har ställt som krav att idrottsnämnden hyr 100 procent av badet istället för 50 procent som idag.

Diskussioner har förts om inhyrning av idrottshallar från externa fastighetsägare för att motverka den hallbrist som råder. Exempelvis hyrs Kanalhallen från och med 2016 och ökar idrottsnämnden hyreskostnader med cirka 2,2 mnkr per år.

Därutöver kommer idrottsnämnden hyra en fullstor idrottshall från SISAB efter det att Röda bergsskolan renoverats. I en sådan lösning samt när idrottsnämnden beställer idrottshallar från fastighetsnämnden, som även uppfyller skolans behov, måste det tydliggöras hur driftansvar, den utökade hyreskostnaden med mera ska fördelas. Den samordning av planering som skett är en bra ekonomisk lösning för staden och om en budgetlösning tas fram bör den kunna vara tillämplig i flera fall framöver. Tidigare har inte utbildningsförvaltningen beställt fullstora hallar från SISAB utan detta har idrottsförvaltningen beställt av fastighetskontoret. Ett annat samarbetsprojekt är att idrottsnämnden beställt en konstgräsplan på Gärdesskolans skolgård.

Hur ovanstående och kommande samarbetsprojekt ska påverka investeringsbudget och driftbudget bör utredas. För närvarande får idrottsnämnden kompensation för ökade driftkostnader när nya anläggningar beställs av fastighetsnämnden. Förvaltningen anser att idrottsnämnden på något sätt även bör kompenseras för nya anläggningar som beställs av andra hyresvärdar. Som en följd bör även justeringar av investeringsbudgeten kunna ske, men där måste hänsyn tas till utgiften för det SISAB behövt bygga för att tillgodose skolans behov om inget samarbete skett.

Fastighetsunderhåll

Idrottsnämndens budget för fastighetsunderhåll inom driftbudgeten uppgår till 25,3 mnkr under 2016. I fastighetsunderhållet ingår felavhjälpande underhåll och mindre planerade projekt.

Flera av de större idrottsanläggningarna uppfördes på 1960- och 1970-talet och underhållsbehovet är stort. Utöver det yttre underhåll av byggnaderna som ingår i fastighetsnämndens ansvar, medför åldersstrukturen även ett ökat behov av underhåll av tekniska installationer och inre ytskikt, vilket ligger inom idrottsnämndens ansvar. De tekniska installationerna, som till exempel vattenreningsanläggningar i stadens simhallar och bassängbad och kylanläggningar på idrottsplatser, har redan uppnått eller börjar närma sig sin tekniska livslängd. En stor del av det felavhjälpande underhållet avser simhallarnas vattenreningsanläggningar, och åtgärder genomförs kontinuerligt för att klara gällande gränsvärden för vattenkvalitet. I takt med att reinvesteringar för de ålderstigna idrottsanläggningarna inom fastighetsnämndens budget blir förskjutet i tid ökar det felavhjälpande underhållet de kommande åren.

Kapitalkostnader

I mars 2016 uppgår det bokförda värdet för nämndens anläggningstillgångar till 325,6 mnkr. Idrottsnämndens investeringsbudget för anskaffning av inventarier, maskiner och friluftssamhet uppgår till 17,0 mnkr per år 2017-2019.

Den del av fastighetsunderhållet som har förts över från driftbudget till investeringsbudget uppgår under budgetperioden till 16,4 mnkr och kommer att medföra ökade kapitalkostnader om cirka 2,3 mnkr år 2016, 3,7 mnkr år 2017, 5,1 mnkr 2018 och 6,4 mnkr 2019.

Nämnden har inget särskilt anslag för kapitalkostnader, utan kostnaderna ska rymmas inom driftbudgeten. Totalt, inklusive det som avser fastighetsunderhåll, beräknas kapitalkostnaderna uppgå till 30,6 mnkr 2017, 30,4 mnkr 2018 och 28,9 mnkr 2019.

Idrottsnämnden ser ett behov av ökad investeringsbudget för maskiner, inventarier och friluftsverksamhet som beskrivs under investeringar. En utökning av investeringsbudgeten som uppfyller detta behov skulle medföra att kapitalkostnaderna ökade med 1,1 mnkr 2017, 3,8 mnkr 2018 och 6,9 mnkr 2019.

3.2 Investeringar

Investeringar inom idrottsnämndens budget

Idrottsnämndens totala budget för investeringar uppgår till 33,4 mnkr årligen för perioden 2017-2019. Av den totala investeringsbudgeten uppgår investeringar i maskiner och inventarier under budgetperioden till 15,0 mnkr 2017, 15,0 mnkr 2018 och 17,0 mnkr 2019.

Trots att förvaltningen under senare år har gjort relativt stora satsningar på utbyte av maskiner och inventarier, är det viktigt för driften av anläggningarna att maskiner och inventarier successivt kan bytas ut och moderniseras. Idrottsnämndens maskinpark är relativt gammal och om utrustningen inte kan bytas regelbundet medför den äldre maskinparken förutom svårigheter i verksamhetsdriften, även ökade kostnader för reparationer och underhåll.

Utöver att kontinuerligt byta ut maskiner och inventarier i befintliga anläggningar tillkommer utrustning i nya anläggningar som till exempel inventarier till nya idrottshallar samt mål och spelarbåsar till konstgräsplaner. Detta medför att mindre resurser kan läggas på ersättningsinvesteringar i det befintliga beståndet.

Vidare ska även investeringar i friluftaktiviteter, som bidrar till ett av nämndens prioriterade uppdrag för att få fler kommuninvånare fysiskt aktiva, inrymmas i idrottsnämndens investeringsbudget. Ett ökat intresse hos kommuninvånarna under senare år för motionsidrott i naturmark innebär ett ökat behov av satsningar i upprustade och nyanlagda motions- och skidspår samt anläggande av utegym. Vidare tillkommer miljökrav där idrottsnämnden i sin investeringsram måste inrymma investeringar i latrintömningsstationer för fritidsbåtar på olika strategiska båtområden och en strategi för att minimera båtar med giftiga bottenfärger. Detta krävs för att minska problemet med miljögifter som härstammar från bottenfärger och rengöring av båtar.

Idrottsnämnden ser ett stort behov av en utökad budget för investeringar i maskiner, inventarier och friluftsverksamhet, men detta under förutsättning att nämnden får kompensation för kapitalkostnader.

Tabellen nedan visar beräknat behov(mnkr) 2017-2019 utöver nuvarande investeringsplan.

Inventarier/Maskiner	2017	2018	2019
Konstgräs	0,2	0,9	0,4
Sim- och idrottshallar	6,7	0,0	8,1
Idrottshallar	0,9	8,2	0,0
Idrottsplatser	0,1	0,8	0,6
Övrigt	1,2	3,0	4,6
Summa	9,1	12,9	13,7
Friluftsn			
Miljökrav	3,5	4,5	3,5
Utegyr	1,5	1,5	1,5
Övrigt	12,1	19,8	16,9
Summa	17,1	25,8	21,9
Summa total	26,2	38,7	35,6

I posterna konstgräs, idrottshallar och idrottsplatser ingår främst behov av maskiner och inventarier till nya anläggningar. I sim- och idrottshallar ingår inventarier till Åkehovs sim- och idrotthall samt Forgrénsska badet där inventariebehovet blir stort efter genomförd renovering. Övrigt avser Hammarby IP (anpassning till allsvensk damfotboll), skridsko- och bandyhall samt nytt utomhusbad i Järva.

I friluftsverksamhetens behov ingår till exempel utgifter för anläggande av konstsnöspår i Ågesta, utbyggnad av Bergssundsstrand, permanenta toaletter i Ågesta, nya spåralternativ i Hellasgården och i anslutning till Hammarbybacken, gästhamn Västerbrohamnen, Söderby sjöns öppna strandbad, investeringar i allmänna hamnar med mera.

Upptagna behov i ovanstående tabell skulle innebära att kapitalkostnaderna ökade med 1,1 mnkr 2017, 3,8 mnkr 2018, 7,0 mnkr 2019 och 8,4 mnkr 2020.

Vid sidan av ovanstående skulle idrottsnämnden gärna se en utökning av investeringsbudgeten under en period för att täcka reinvesteringar och utbyte av pontoner inom båtporten. Detta för att komma till rätta med ett mycket eftersatt underhåll. En lösning skulle behöva tas fram där kapitalkostnaderna för utökningen över tid skulle täckas av avgifter från båtporten. Både förvaltningen och båtporten anser att en sådan lösning vore bättre eftersom den skulle ge ett mindre initialt avgiftsuttag och därefter jämnare årliga avgifter jämfört med om avgifterna som idag ska täcka investeringsutgifterna direkt.

Den del av fastighetsunderhållet som fördes över från driftbudget till investeringsbudget i samband med verksamhetsplanen 2015 uppgår under budgetperioden till 16,4 mnkr per år. I investeringarna inom fastighetsunderhållet ingår projekt som har en nyttjandeperiod om tre år eller mer och inte är av ringa värde.

De faktorer som påverkar den långsiktiga planeringen är bland annat åldersstrukturen i anläggningsbeståndet, ett utökat nyttjande som medför ökat slitage samt anläggningarnas installationstäthet. Det höga nyttjandet av anläggningarna, som är en viktig del i nämndens ekonomiska förutsättningar, medför också ett kraftigt slitage på inre ytskikt som golv och väggar i omklädningsrum och i verksamhetslokaler.

Upprustning och utbyggnad av Åkeshovs sim- och idrottshall startade våren 2015 och upprustning av Forsgrénsska badet är beräknad att starta under sommaren 2016. Planering pågår även för hur tidigare beslutad upprustning av sim- och idrottshallarna i Vällingby och Västertorp ska genomföras. Upprustningsbehoven i dessa anläggningar är omfattande och planeringsprocessen är tidskrävande. Förskjutningar riskerar att medföra kraftigt ökade investeringskostnader inom idrottsnämndens underhållsbudget för att anläggningarna ska kunna fortsätta hållas i drift fram till dess att mer omfattande åtgärder genomförs.

Utöver de anläggningar där planering av upprustning har påbörjats finns omfattande behov även i övriga simhallar, i de tempererade bassängbaden och även i flera av de äldre isanläggningarna. För att underhållet av installationer ska hållas på en acceptabel nivå är det viktigt att planerade större upprustningsåtgärder inom fastighetsnämndens investeringsbudget kan genomföras under planeringsperioden.

På längre sikt kan en för låg nivå resultera i att det eftersatta underhållet successivt ökar, varför det är viktigt att anslaget kan öka i nivå med prisutveckling och beräknat behov. Idrottsnämndens ekonomiska förutsättningar under senare år har inte medgivit någon utökning av fastighetsunderhållet.

Enligt förvaltningens bedömning behöver utrymmet för det inre underhållet och underhållet av tekniska installationer utökas jämfört med dagens nivå, bland annat på grund av förskjutningar av planerade upprustningar av äldre sim- och idrottshallar.

Budgeten bör ligga på cirka 55 mnkr totalt de kommande åren för investeringar (större planerade projekt) och fastighetsunderhåll (felavhjälpanande och mindre planerade projekt), för att nödvändiga åtgärder ska kunna genomföras. Detta skulle innebära en ökning om cirka 7 mnkr inom investeringsbudgeten och 7 mnkr inom driftbudgeten för idrottsnämnden, jämfört med de senaste årens fastighetsunderhåll som totalt har legat på en nivå på 41,3 mnkr.

Idrottsnämndens investeringar inom fastighetsnämndens budget

Folkmängden i Stockholm växer med rekordfart. Redan i början av 2020-talet beräknas Stockholm vara en miljonstad. Ett växande Stockholm innebär att det redan stora trycket på befintliga idrottsanläggningar kommer att öka kraftigt och efterfrågan på tider överstiger redan idag tillgången. Det behövs nya idrottsanläggningar i såväl förtätade gamla bostadsområden som i nya bostadsområden runt om i Stockholm. Förvaltningens utgångspunkt i detta arbete är "Vision 2040" och de angivna tyngdpunkterna och stadsutvecklingsområdena i "Promenadstaden – översiktsplan för Stockholm". Även utbildningsförvaltningens planering för utbyggnad av nya skolor är en viktig utgångspunkt för samlokalisering av skolor och idrottshallar.

Förvaltningens ambition är att förutsättningarna ska vara så jämlika som möjligt när det gäller tillgången och närheten till idrottsanläggningar i stadens olika delar. Nya anläggningar ska fördelas både i stadsutvecklingsområden men också i äldre stadsdelar där det råder brist på anläggningar. Investeringsplanen utgår från de prioriterade grupperna i det idrottspolitiska programmet, prognostiserad befolkningsutveckling inom den prioriterade åldersgruppen 7-20 år, nuvarande utbud av idrottsanläggningar, idrottsrörelsens behov baserat på stadens fördelningsnycklar, socioekonomiska skillnader mellan stadsdelsnämndsområden och stockholmarnas önskemål om idrottsanläggningar. De främsta behoven av nya idrottsanläggningar utgörs av fullstora idrottshallar och konstgräs fotbollsplaner. Därutöver finns ett stort reinvesteringsbehov av idrottsanläggningarna och då främst sim- och idrottshallarna. Båda förvaltningarna

anser att en fortsatt reinvestering och upprustning av befintliga idrottsanläggningar är det mest angelägna i dagsläget, så att befintligt anläggningsbestånd hålls intakt och att äldre anläggningar inte förfaller.

Förvaltningen redovisar fortsatta behov av nyinvesteringar samt upprustning och modernisering av idrottsanläggningarna. I budget för 2016 uppgår den angivna långsiktiga investeringsnivån för idrottsanläggningar till 250 mnkr och ytterligare 140-190 mnkr årligen för nya satsningar. Därutöver tillfördes ytterligare medel under åren 2015-2017 för upprustning av sim- och idrottshallen i Åkeshov.

Förvaltningen föreslår i kommande flerårsplan för investeringar en fortsatt satsning på anläggande av nya konstgräsplaner och byggnation av flera fullstora idrottshallar. Totalt planeras för 8 fullstora idrottshallar till 2018. Programmet innehåller även ett nytt friluftsbad på Järva, en gymnastikhall, en anläggning för rollerderby, upprustning av sim- och idrottshallar och tempererade utebassängbad, upprustning och förstärkning av vattenreningskapaciteten i simhallarna, ersättning/upprustning av ishallar, utbyte och förstärkning av uttjanta kylkompressorer, förstärkning av omklädningskapaciteten på idrottsplatser, uppgradering av uttjanta konstgräsmattor samt ett antal stamreoveringar.

Medel har bland annat upptagits för att förstärka idrottsutbudet med konstgräsplaner och fullstora idrottshallar i exploateringsområden som Norra Djurgårdstaden och Älvsjö. Den största enskilda satsningen under programperioden är upprustning och modernisering av Åkeshovs sim- och idrottshall. Upprustningen av Åkeshov sim- och idrottshall innebär också en kapacitetsökning med ytterligare en 25-metersbassäng samt en undervisningsbassäng.

För åren 2020-2026 uppgår planeringsramen till 250 mnkr per år. Under dessa år innehåller programmet utöver nödvändiga upprustningar förslag om en ny idrottsplats i Bällsta med en inomhushall för friidrott samt nya idrottshallar i stadsutvecklingsområdena Frihamnen/Loudden och Hagastaden.

Sedan tidigare redovisas den planerade upprustningen/flytten av sim- och idrottshallen i Västertorp och bassängbadet i Hägersten utanför ram på grund av att projektet ligger utanför den normala nivån för idrottsinvesteringar. För att inrymma de reinvesteringar som fastighetskontoret bedömer komma inom perioden i form av exempelvis stamreoveringar på ett antal anläggningar redovisas nu även upprustningen av Vällingby sim- och idrottshall utanför ram. Om upprustningen av Vällingby sim- och idrottshall ska finansieras inom ram blir konsekvensen att flera planerade nyinvesteringar samt andra reinvesteringar måste prioriteras bort, exempelvis det planerade friluftsbadet på Järva, teknikhallen för fotboll på Vårbergs IP samt upprustningen av Älvsjöbadet och Kampementsbadet.

För den planerade skridsko- och bandyhallen i Gubbängen kommer fastighetsnämnden att begära utökad ram motsvarande den budget som avsatts 2015-2016 enligt tidigare planering för en skridsko- och bandyhall i Tallkrogen.

Ett antal projekt redovisas förutom upprustningarna av Vällingby sim- och idrottshall samt Västertorps sim- och idrottshall utöver ram då dessa projekt kommer att starta i den senare delen av perioden. Dessa projekt anser förvaltningen som angelägna för att tillgången till idrottsanläggningar ska växa i takt med att staden växer. Flera av dessa projekt är samarbetsprojekt med utbildningsförvaltningen där idrottshallen kommer att inhyras av närliggande skola under dagtid. De angelägna projekt som redovisas utanför ram är nya idrottshallar i Slakthusområdet, Bagarmossen/Skarpnäck och Alvik, nya simhallar i mellersta söderort, Skarpnäck

och Norra Djurgårdsstaden samt större renoveringar av Högdalens sim- och idrottshall samt Skärholmens sim- och idrottshall.

Ersättningsmedel söks för exploateringen av delar av Högdalens BP där ersättningsmedlen kommer att gå till anläggande av konstgräs på återstående bollplan. Ersättningsmedel söks också för den exploatering som kommer att medföra en flytt av Nockebyhovs BP, den standardhöjning som föreligger med anläggande av konstgräs ligger inom ram. Ett annat exploateringsprojekt kommer att medföra en flytt av en befintlig omklädningsbyggnad på Ängby södra BP, där förvaltningen söker ersättningsmedel för att återställa de funktioner som finns idag i ett annat läge. Den standardhöjning som planeras i form av utökade ytor finansieras inom ram.

Den exploatering som planeras för på Stadshagens IP medför en flytt av områdeslaget som sköter om idrottsytorna i norra innerstaden till den planerade dubbelidrottshallen på Kristinebergshöjden. För denna flytt söker förvaltningen ersättningsinvestering. Exploateringen på Stadshagens IP föranleder också en flytt av en 11-spelsplan till Fredhällsparken, för vilket förvaltningen söker ersättningsmedel. Placeringen i Fredhällsparken innebär flytt av ett antal värdefulla ekar vilket orsakar höga investeringskostnader. Medel söks också för en ersättningsanläggning på Gubbängs sportfält på grund av den planerade exploateringen av idrottsytorna på Årstafältet. Idag finns två rugbyplaner, en fotbollsplan samt omklädningsbyggnad, driftförråd och läktare på Årstafältet. Detta kommer att ersättas i sin helhet på Gubbängsfältet. Medel söks också för förändringar på grund av ny detaljplan på Kristinebergs IP där kostnaden beräknas till cirka 29 miljoner kronor. Ytterligare medel, till en beräknad summa om cirka 30 mnkr, söks för anpassning av fotbollsplanen på Kämpetorp på grund av nybyggnation. Den standardhöjning som planeras i form av konstgräs finansieras inom budget.

För att synliggöra hur idrottsnämndens investeringar och reinvesteringar fördelas mellan pojkar/män och flickor/kvinnor använder förvaltningen en modell för könsuppdelad investeringsbudget. Modellen bygger på tusentals observationer, genomförda av idrottsförvaltningens personal, på olika anläggningstyper där individer som nyttjar anläggningen har räknats. Utifrån de sammanställda observationerna har förvaltningen sedan kunnat könskoda de vanligaste anläggningstyperna, det vill säga hur stor andel av anläggningen som används av pojkar/män respektive flickor/kvinnor. Könskoderna används sedan till att fördela hur stor del av respektive investering eller reinvestering som går till pojkar/män respektive flickor/kvinnor.

Sett ur ett genusperspektiv fördelar sig investeringsmedlen för nya anläggningar på 55 procent till pojkarnas/männens favör och 45 procent till flickorna/kvinnorna under perioden 2017-2019. Detta beror till stor del på planerade konstgräsplaner där könsfördelningen beräknas till 75 procent pojkar/män och 25 procent flickor/kvinnor samt omklädningsrum till uteanläggning där könsfördelningen beräknas till 85 procent pojkar/män och 15 procent flickor/kvinnor.

Reinvesteringarna fördelas 59 procent pojkar/män och 41 procent flickor/kvinnor. Fördelningen som är till pojkarnas/männens favör beror till stor del på planerad upprustning av ett antal ishallar där könsfördelningen beräknas till 85 procent pojkar/män och 15 procent flickor/kvinnor.

Portföljosäkerhet inom fastighetsnämndens investeringsbudget

Erfarenhet och historik visar att investeringsutfallet för planerade projekt, totalt sett, inte faller ut till 100 procent under planerat verksamhetsår. Under hösten 2015 genomförde fastighetskontoret en analys av orsakerna till de under 2015 uppkomna förskjutningarna och utifrån

resultatet av denna analys har ett antal åtgärder vidtagits inom områden som upphandling och ytterligare säkerställande av krav och omfattning i tidiga skeden. I kombination med dessa åtgärder bedömer kontoret dock det avgörande att också arbeta mer aktivt med riskbedömning av både enskilda projekt samt projektportföljer för att säkerställa en leverans motsvarande tilldelade ramar. Under 2017 finns flera större projekt där en individuell riskbedömning har gjorts utifrån i vilken fas projektet befinner sig i, plan- och bygglovshantering, upphandling med mera. Den samlade risken för dessa projekt har lagts in som en justeringspost (minus) där fastighetskontoret planerar för en motsvarande förhöjd produktionstakt än vad de tilldelade ramarna medger. För att säkerställa leverans i nivå med tilldelade budgetmedel görs prognos-uppdateringar månatligen vilka rapporteras i kontorets månadsrapport och omprioriteringar kommer att göras löpande utifrån dessa prognoser.

3.2.1 Prioriteringsgrunder

Idrottsnämnden ansvarar för prioritering av ny- och ombyggnad samt upprustning av idrottsanläggningarna. Prioritering av större planeringsprojekt har gjorts enligt stadens modell för beslutsstöd. Projekten har poängsatts utifrån uppfyllelse av mål och översiktsplanens strategier samt ett antal kriterier som resultatpåverkan, driftkostnadskonsekvenser, risker, projektberoenden och tidsmässig planering.

Den prioritering som har gjorts enligt underlaget för investeringsstrategin har kompletterats med mindre projekt, hänsyn till ackumulerad efterfrågan, befolkningsprognos samt övriga upprustnings- och moderniseringsbehov. Utifrån dessa grunder har följande anläggningar och åtgärder prioriterats under den kommande planperioden:

- Upprustning och modernisering av sim- och idrottshallarna i Åkeshov, Vällingby, Västertorp och Forsgréniska badet
- Upprustning och modernisering av idrottsplatser och bollplaner
- Upprustning av ishallar
- Nya fullstora idrottshallar
- Säkra anläggningsbeståndet i stadsförnyelseområden

Prioriteringsunderlaget enligt stadens modell, som även har överlämnats till fastighetskontoret, redovisas i *bilaga 3*.

3.2.2 Konsekvensanalys och risker

För prioritering av investeringar i idrottsanläggningar, där enbart satsningar i idrottsanläggningar ställs mot varandra, är stadens modell för underlag till beslutsstöd inte tillräckligt utslagsgivande. Satsningarna uppfyller i huvudsak ett målområde, samtliga projekt är olönsamma och har negativa driftkostnadskonsekvenser. I princip är det uppfyllelsen av översiktsplanens strategier samt strategierna i nämndens långsiktiga investeringsplan som skiljer ut vissa projekt.

Att ställa behovet av upprustning av ett äldre anläggningsbestånd mot behovet av nya anläggningar innebär svåra övervägningar. Ska bevarande av en anläggning i ett äldre bostadsområde prioriteras framför bra förutsättningar för invånarna i en ny stadsdel? Ska idrottsanläggningarna betraktas som en tillgång lokalt eller få sin geografiska placering utifrån att de ska planeras för en regional användning? Även avvägningar mellan innerstaden och ytterstaden

kan vara svåra att göra.

3.2.3 Måluppfyllelse

Investeringar i fastighetsnämndens idrottsanläggningar bidrar främst till att uppfylla målet att Stockholms stad har ett rikt idrottsliv som är tillgängligt för alla samt att Stockholm är en stad med trygga och levande stadsdelar. Flera projekt, främst byggnation av nya idrottshallar, bidrar även till att skolornas elever får tillgång till funktionella idrottsanläggningar.

Förvaltningens planering följer ambitionen att sprida investeringar i nya idrottsanläggningar geografiskt, och följer även intentionerna i översiktsplanen att stärka utsedda tyngdpunkter och stadsutvecklingsområden. När tyngdpunkterna stärks, genom bland annat byggande av bostäder och arbetsplatser med mera, ska även utbudet av olika idrottsanläggningar utvecklas. Förvaltningen ska också bevaka att redan etablerade äldre stadsdelar i innerstaden får ta del av anläggningsutvecklingen.

4 Övriga redovisningar

Personal- och kompetensförsörjning

Rekryteringsbehov

Idrottsförvaltningen anser det viktigt att attrahera nya medarbetare med god kompetens för de kommande åren för att klara förändrad verksamhet och nya uppdrag. Att säkerställa den interna kompetensutvecklingen ska prioriteras. Då ett antal av förvaltningens anläggningar är stängda och kommer att stängas på grund av renoveringar kan personal från dessa arbeta på andra anläggningar. Förutom ersättningsrekryteringar ser idrottsförvaltningen att ett ökat säkerhetsbehov i simhallarna innebär ett ökat behov av personal. Under våren 2016 ska idrottsförvaltningen genomföra bemanningsanalyser för simhallarna.

Behov av kompetensutveckling på tre års sikt

Förvaltningen ser framöver ett behov av riktad strategisk kompetensutveckling. Den interna kompetensutvecklingen får stor betydelse dels på grund av den låga personalomsättningen i förvaltningen och dels på grund av att många medarbetare arbetat inom förvaltningen under mycket lång tid. Förvaltningen ska ta fram en kompetensutvecklingsstrategi och kompetensutvecklingsplan.

Strategier för att säkerställa försörjningen av chefer och medarbetare

Förvaltningen fortsätter att tillvarata intern kompetens bland annat genom att uppmuntra medarbetare med ledaregenskaper att prova på att leda. I varje medarbetarsamtal ska chef och medarbetare diskutera utveckling på kort och på lång sikt. Förvaltningen genomför kontinuerligt kompetensutvecklingsprogram för arbetsledare för att fånga intresse för att leda personal samt tydliggöra vilket ansvar arbetsledare och chefer har som arbetsgivarrepresentanter. För chefer ska även fortsättningsvis genomföras satsningar på ledarskapet, både i grupp och genom individuellt ledarstöd.

Hälsa

I linje med nämndmålet att idrottsnämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder hälsofrämjande arbetsplatser ska varje arbetsplats ta fram och arbeta med en handlingsplan

utifrån resultatet i medarbetarenkäten, även avseende de hälsorelaterade frågorna. Vidare ska förvaltningens riktlinjer för internt hälsoarbete ses över, en uppdragsbeskrivning för de lokala hälsoombuden upprättas och en kompetensutvecklingsstrategi för hälsoombuden utvecklas. För att uppmuntra idrott och motion och belysa de positiva värden som fysisk aktivitet medför ska förvaltningen även starta ytterligare ett hälsoprojekt likt det pilotprojekt för ökad hälso-kompetens som drevs under 2014.

Sjukfrånvaro

Idrottsförvaltningens sjukfrånvaro låg helåret 2015 på 4,65 procent att jämföra med 3,89 procent år 2014. Motsvarande siffror för staden totalt är 6,63 procent respektive 6,00 procent. Uppgången ligger i linje med den statistik som redovisas av Försäkringskassan för hela landet. Den sjukfrånvaroperiod som står för den största ökningen på idrottsförvaltningen är dag 46-180. I denna period har arbetsgivarens aktiva arbete för att tillvarata befintlig arbetsförmåga stor betydelse. Förutsättningarna för detta bör kartläggas och bedömas och partiell återgång prövas. Därför ska förvaltningen de närmaste åren fortsätta att tillsammans med företagshälsovård och försäkringskassa arbeta effektivt för återgång helt eller delvis i arbete. Chef och medarbetare är tillsammans ansvariga för att vara aktiva i detta arbete och personalenheten är behjälplig med stöd och råd.

Behov av avveckling/omställning

Förvaltningen ser det inte som troligt att övertalighet uppstår de kommande åren, men kan inte utesluta behov av omställning på längre sikt.

Rekommendationer och åtgärder enligt Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholms rekommendationer utifrån delrapporten "Stad i samverkan - Stockholms stad och civilsamhället"

Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm har i uppdrag att ge förslag på hur Stockholms stad kan minska skillnader i livsvillkor och hälsa för att därigenom öka välbefinnandet för alla stockholmare. En samlad bild av dessa skillnader har presenterats i ett antal delrapporter som även innehåller åtgärdsförslag. Nedan redogörs för hur idrottsnämnden kan bidra till några av dessa åtgärder.

4.2.1 Åtgärd: Ta fram stadsövergripande riktlinjer för hur Stockholms stad fördelar bidrag till civilsamhället

Idrottsnämnden kan bidra med kunskap och kompetens i det kommande arbetet med stadsövergripande riktlinjer. Det är viktigt att låta förutsättningarna för varje del av det civila samhället ligga till grund för bidragsgivningen. Bidragen måste ha en logisk koppling till verksamheten för att behålla sin legitimitet.

4.2.2 Åtgärd: Digitalisera ansökningsprocessen för föreningsbidrag och skapa "en väg in".

Många föreningar efterfrågar funktioner eller information som skulle underlätta deras vardag. I många fall kan deras önskemål inte tillgodoses av tekniska orsaker. Idrottsnämnden ser därför positivt på ett centralt engagemang för en modern digitaliserad ansökningsprocess och bistår med sin kunskap och kompetens i det kommande arbetet.

4.4.3 Åtgärd: Genomför en bred översyn av hur tillgången till lokaler och mötesplatser för civilsamhället kan ökas.

Idrottsnämndens roll är i detta uppdrag i första hand att vara bokningsfunktion åt staden. Nämnden styr inte över de lokaler som skulle kunna tillgängliggöras. Däremot kan idrottsnämnden, tillsammans med kulturnämnden, bidra med information om var det finns ett sämre utbud av föreningslokaler. Enligt en nyligen presenterad rapport från kulturförvaltningen är bristen på möteslokaler störst i stadsdelsnämndsområdena Hässelby-Vällingby, Bromma, Älvsjö och Skärholmen. I de andra stadsdelsnämndsområdena finns det samlingslokaler och skollokaler som kan möta en stor del av efterfrågan på möteslokaler. Idrottsnämnden kan bidra med kunskap och kompetens i det kommande arbetet med en översyn av lokaltillgång och hyressättning.

5 Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

Idrottsnämnden hyr sedan 2011 majoriteten av alla idrottsanläggningar av fastighetsnämnden. Därutöver har förvaltningen hyresavtal med ett antal externa fastighetsägare, bland andra Rikspolisstyrelsen, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och Akademiska Hus.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler

Befolkningen i Stockholm växer med rekordfart. Redan i början av 2020-talet beräknas Stockholm vara en miljonstad. Ett växande Stockholm innebär att det redan stora trycket på befintliga idrottsanläggningar kommer att öka kraftigt. Efterfrågan på tider överstiger redan idag tillgången och det behövs nya idrottsanläggningar i såväl förtätade gamla bostadsområden som i nya bostadsområden runt om i Stockholm. Förvaltningens utgångspunkt i detta arbete är "Vision 2040" samt de angivna tyngdpunkterna och stadsutvecklingsområdena i "Promenadstaden – översiktsplan för Stockholm". Utbildningsförvaltningens planering för utbyggnad av nya skolor är också en viktig utgångspunkt för samlokalisering av skolor och idrottshallar. Fler idrotter tenderar att bli åretruntsporter, vilket innebär att inomhusanläggningar för vissa idrotter behöver uppföras. Efterfrågan av tider i fullstora idrottshallar från idrotter som tidigare huvudsakligen betraktats som utesporter har ökat under senare år.

Tabellen nedan redovisar idrottsnämndens anläggningar till och med utgången av 2015 och behov av nya anläggningar fram till år 2022 respektive 2030 i förhållande till prognostiserad befolkningsökning för att kunna erbjuda samma tillgänglighet och utbud som idag. I kolumnerna redovisas antalet anläggningar som finns upptagna i nämndens investeringsplan.

Anläggningstyp	Antal anläggningar 2015	Behov 2022*)	Behov 2022-2030*)	I investeringsplanen för 2016-2022	Inner-staden	Söderort	Västerort
Konstgräsplaner	85	15	8	13	2	7	4
Idrottshallar (fullstora, 20x40 meter)	21	17	7	12	4	6	2
Idrottshallar (ej fullstora, minst 16x28meter)	32						
Simhallar	18	4	4	0	0	0	0
Ishallar	10	3	2	0	0	0	0
Friidrott	15	4	2	1	0	0	1
*) Behovet är beräknat efter befolkningsökning av barn och ungdom mellan 7-20 år mellan 2015-2022							
respektive 2022-2030. Befolkningsprognos 2015 ligger till grund.							

I *bilaga 4* redovisas behov av och planerade idrottsanläggningar för åren 2016-2040 för respektive stadsdelsnämndsområde.

Det är angeläget att gamla idrottsanläggningar rustas upp och moderniseras. Det gäller bland annat flera av stadens sim- och idrottshallar samt ishallar. Upprustning och modernisering av flera äldre idrottsplatser kommer också att behöva ske. Förvaltningen har utrett de mindre simhallarnas och tempererade utebassängbadens tekniska installationer. Utredningen visar ett stort behov av att förbättra vattenreningsanläggningarna på flera mindre simhallar och tempererade utebassängbad.

Föreningslivet efterfrågar fler specialanläggningar som till exempel gymnastikhallar och fotbollshallar. Vidare ställer olika nationella idrottsförbund allt högre krav på hur anläggningar ska vara utformade för att vara godkända för elitseriespel.

I samband med att stadens befolkning växer och nya stadsdelar tillkommer måste även nya idrottsanläggningar anläggas inom dessa områden för att stadens invånare ska ges så rättvisa förutsättningar som möjligt. Nya anläggningar kan även behöva tillkomma i äldre stadsdelar där det råder brist på anläggningar. Fullstora idrottshallar är en anläggningstyp som det råder stor brist på och det finns behov av att uppföra flera sådana med geografisk spridning.

5.3 Kapacitetsbeskrivning

Staden förfogar över stora lokalresurser som ska utnyttjas så effektivt som möjligt. Inom flera områden samordnar förvaltningen idrottsnämndens lokalutnyttjande med stadsdelsförvaltningar, utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen. Efterfrågan från idrottsföreningarna varierar beroende på de förutsättningar som finns i respektive idrottshall eller gymnastiksal. Nyttjandegraden är mycket hög i idrottshallarna men varierar i de mindre skolgymnastiksalarna.

Nyttjandegraden för konstgräsfotbollsplanerna är mycket hög. Planerna används maximalt av skolorna under dagtid och av föreningslivet under kvällar och helger. Fotbollsspel på konstgräsfotbollsplanerna förekommer året runt när vädret tillåter. Stadens ishallar används även dem maximalt under föreningstid.

Förvaltningen bedömer att tillgången på lokaler för närvarande är för låg i förhållande till efterfrågan när det gäller fullstora idrottshallar och i viss mån konstgräsfotbollsplaner. Staden kan för närvarande inte heller tillfredsställande tillgodose den efterfrågan som finns på olika specialanläggningar, i första hand gymnastik- respektive fotbollshallar. Under de närmaste åren kommer det vara en kapacitetsbrist på vattentider i simhallarna då flera av de större baden genomgår omfattande ombyggnationer. Nälstabadet har överdäckats för att möjliggöra simundervisning under tiden Åkeshovs sim- och idrottshall samt Vällingby sim- och idrottshall är stängda för renovering. Även de ersättningshallar som kommer att byggas istället för ishallarna på Sättra IP och Östermalms IP kommer att skapa brist på istider och förvaltningen utreder olika evakueringslösningar.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Förvaltningen föreslår i kommande flerårsprogram för investeringar att staden fortsatt satsar på att bygga fler fullstora idrottshallar. Medel har bland annat upptagits för att förstärka idrottsutbudet med fullstora idrottshallar i exploateringsområden som Norra Djurgårdstaden, Nordvästra Kungsholmen, Årstafältet och Årstastråket. Under 2016 har en idrottshall i Hässelby Villastad färdigställts, och till 2018 ska ytterligare sju idrottshallar färdigställas, på Västberga IP, Grimstaskolan, Dalhagens IP, Vårbergs IP, Mälarhöjdens IP och två hallar intill Kämpetorps BP. Programmet innehåller även ett utomhusbad på Järva, en skridsko- och bandyhall i Gubbängen, en rollerderbyanläggning, nya konstgräsplaner och ersättning/upprustning av två ishallar.

De största enskilda satsningarna under programperioden är upprustning och modernisering av Åkeshovs sim- och idrottshall, upprustning och modernisering av Vällingby sim- och idrottshall samt upprustning/nybyggnation av Västertorps sim och idrottshall. Upprustningen av Åkeshov sim- och idrottshall innebär också en kapacitetsökning med ytterligare en 25-metersbassäng samt en undervisningsbassäng. För en komplett lista över planerade projekt se *bilaga 2*.

Under programperioden avvecklas två ej fullstora idrottshallar i den av nämnden inhyrda Olympenhallen i Älvsjö. Olympenhallen kommer under perioden att ersättas med en fullstor idrottshall intill Kämpetorpsskolan. GIH-badet kommer att hållas stängt under cirka två år, från och med sommaren 2016, då fastighetsägaren Akademiska Hus planerar för en upprustning och renovering av badet. Idrottsnämnden har beslutat att fortsätta hyra badet efter renoveringen.

Idrottsnämnden har vid ett antal tillfällen godkänt att idrottsmark har exploaterats för bostadsändamål, under förutsättning att fullgod kompensation erhålls i form av nya eller upprustade anläggningar. Exploatering av idrottsmark har medfört att bostäder har kunnat byggas och befintligt anläggningsutbud kvalitetsmässigt har kunnat utvecklas utan att nyttjandet har reducerats, vilket inneburit en optimal användning av stadens mark. Exploatering av idrottsmark har inneburit att anläggningsbeståndet har förändrats, och den utvecklingen väntas fortsätta kommande år förutsatt att ekonomiska förutsättningar finns. Bland annat planeras för en flytt

av rugbyplanerna på Årstafältet till Gubbängens sportfält och en ombyggnad av Stadshagens IP på grund av exploatering.

5.5 Kostnadsutveckling

Nämndens totala hyreskostnader uppgår till 306,6 mnkr i verksamhetsplan 2016. I tabellen nedan redovisas den beräknade förändringen av hyreskostnaderna under åren 2016-2019.

mnkr	2016	2017	2018	2019
Hyra FN gamla avtal*	11,3	11,3	11,3	17,3
Hyra FN övriga anläggningar	260,6	271,2	313,5	316,3
Externt förhyrda anläggningar	30,5	26,7	29,7	32,6
Förvaltningskontor	4,2	4,2	4,2	4,2
Summa lokalkostnader	306,6	313,4	358,7	370,4
Förändring jämfört med 2014		6,8	52,1	63,8

* Avser Fossgrenska badet, Sjöstadshallen och Konradsberg

Förändringen av hyreskostnaderna beräknas främst för hyror till fastighetsnämnden där ökade kapitalkostnader för pågående och planerade investeringar medför relativt kraftiga årliga hyreshöjningar. För de anläggningar som överfördes 2011/2012 till fastighetsnämnden beräknas hyrorna öka med 55,7 mnkr mellan 2016 och 2019.

Hyreskostnaden för Forsgrénska badet beräknas öka med 12 mnkr per år när det öppnar igen, efter upprustning, hösten 2019. Från och med 2017 ingår inte hyra för idrottshallen Olympen i och med att avtalet kommer att sägas upp på grund av bostadsbyggande. GIH-badet ska renoveras från och med sommaren 2016 till och med sommaren 2018 och under den tiden kommer förvaltningen inte betala någon hyra. När badet öppnar igen hösten 2018 kommer hyreskostnaden öka med 3,9 mnkr jämfört med före renoveringen. Gymnastik- och idrottshögskolan beräknas stå för 0,6 mnkr av den ökade hyreskostnaden genom andrahandsinhyrning från idrottsnämnden.

För övriga externt inhyrda lokaler och Sjöstadshallen, som hyrs från fastighetsnämnden enligt tidigare avtal, beräknas inga förändringar utöver normal prisutveckling.

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

Tillsammans med fastighetskontoret fortsätter idrottsförvaltningen att utveckla de gemensamma processerna för investeringar och underhåll. Konceptet enkla hallar ska analyseras och utvecklas under året för att bygga så ekonomiskt och effektivt som möjligt.

Samverkan pågår mellan idrottsförvaltningen och utbildningsförvaltningen vid planering inför uppförandet av nya idrottshallar och skolor. Om idrottshallen ligger i anslutning till en skola hyrs lokalerna ut samtliga tider, av skolan på dagarna och av föreningslivet under kvällar och helger. Samverkan pågår även med utbildningsförvaltningen kring skolgårdsmiljön och ett ökat användande av gymnastiksalar. En ny investeringsmodell ska prövas där SISAB vid tillbyggnad eller byggnation av en ny skola kan bygga fullstora idrottshallar som idrottsförvaltningen sedan hyr av SISAB.

Staden satsar stora värden på att erbjuda stockholmarna ett brett och fullödigt utbud av idrottsanläggningar. Det är därför viktigt att uppnå en så hög nyttjandegrad som möjligt i dessa anläggningar. Idrottsförvaltningen kontrollerar kontinuerligt nyttjandet av anläggningarna och föreslår lämpliga åtgärder för att öka nyttjandegraden om det visar sig att den är låg någons på vissa tider.

Arbetet med energieffektiviseringar i stadens idrottsanläggningar fortsätter i enlighet med idrottsnämndens energiplan.

År 2012 flyttades förvaltningskontoret från Fleminggatan till nya lokaler i Älvsjö. Efter initiala engångskostnader för flytt och upprustning av det nya kontoret under 2012 beräknas de årliga kostnaderna ha minskat med cirka 3 mnkr, eller cirka 30 procent jämfört med 2011. Förvaltningskontoret är på 2361 kvm med cirka 112 arbetsplatser. Utöver förvaltningskontoret finns det administrativa lokaler integrerade på en del av idrottsanläggningarna.

5.7 Övrigt

Samverkansprojekt om idrottsbehov

Idrottsförvaltningen, utbildningsförvaltningen, fastighetskontoret och SISAB har genomfört fyra delprojekt:

- Öka föreningslivets tillgång till stadens befintliga gymnastiksalar tills alla efterfrågade gymnastiksalar används.
- Skapa ett underlag för beslut om stadens kapacitet att hantera övernattningar i stadens egna lokaler. Underlaget ska beskriva stadens övergripande ambition såväl som de rutiner som ska gälla för verksamheten.
- Skapa en plattform för samplanering av stadens idrottsbehov. Plattformen ska dels bestå av principiella ställningstaganden och strategier som kan ligga till grund för den fortsatta planeringen.
- Skapa en plattform för fortsatt samarbete kring uppdrag som rör skolgårdar samt att ta fram en finansieringsmodell över hur kostnaderna ska fördelas vid anläggandet av konstgräsplaner på skolgårdar. Ambitionen ska vara att få till stånd fler konstgräsplaner och mer tillgänglig idrottsyta.

Idrottshallar som i dagsläget anses aktuella för samplanering är redovisat nedan.

Samverkansprojekt	År	Kommentar
Bromma		
Alviksprogrammet	2025	Ny skola
Ulvsunda industriområde	2025	Ny skola
Solvalla/Bällsta IP	2025	Ny skola
Riksby	2025	Ny skola
Enskede Årsta Vantör		
Bolidenplan/Steningeparken	2025	Ny skola, Start-PM våren 16
Slakthusområdet	2030	Ny skola
Årstafältet	2022	Ny skola, detaljplanearbete pågår
Hägersten-Liljeholmen		
Nybohovsskolan	2025	Förstudie
Hässelby-Vällingby		
Nälstastråket eller Yrkesmannen	2030	Ny skola
Grimtaskolan	2017	Genomförandeskede
Kungsholmen		
Kristinebergshöjden	2021	Ev samverkan för Kristinebergs-skolan.
Norrmalm		
Rödabergsskolan (pilotprojekt)	2020	Förslagshandlingsskede
Hagastaden/Bellevueparken	2025	Ny skola
Rinkeby-Kista		
Kista	2030	Ny skola
Skarpnäck		
Skarpnäcks BP/Skarpnäcksskolan	2021	Ev samverkan för Skarpnäcks-skolan.
Nytorps gårde (alt. Hammarby backe)	2021	Hammarbyskolan
Spånga-Tensta		
Spångadalen	2035	Ny skola
Södermalm		
Henriksdalshamnen	2040	Ny skola
Älvsjö		
Kämpetorpsskolan	2018	Genomförandeskede
Älvsjöprogrammet		Ny skola
Östermalm		
Hjorthagshallen	2019	Förslagshandlingsskede
Frihamnen/Loudden	2025	Ny skola

Samplanering innebär att hyresavtal upprättas där utbildningsförvaltningen åtar sig den verkliga kostnaden för att hyra hallen dagtid och inte enbart den timhyra som är aktuell vid timbokning av idrottsförvaltningens anläggningar. På så sätt säkerställs en skolas tillgång till idrott när exempelvis en skola byggs utan egen idrottsbyggnad och för idrottsförvaltningens del innebär det en möjlighet att bygga fler fullstora hallar. De ekonomiska konsekvenserna kommer att redovisas i slutrapporten för delprojektet ”samplanering av stadens idrottsbehov” och bygger på pilotprojektet Rödabergsskolan. Beslut om samplanering tas i respektive nämnds genomförandebeslut.

Bilagor

- Bilaga 1: IdN 2017-2019 (SLK blanketter)
- Bilaga 2: Specifikation investeringar FN
- Bilaga 3: Prioritering underlag beslutsstöd
- Bilaga 4: Behov av och planerade idrottsanläggningar